

התעמולה הנאצית-אנטישמית ומשרתיה

בקטע הנודע ב"שיחות עם היטלר", מספר ראושנינג כי היטלר האמין שהיהודים אינם רק בבחינת בני-ערובה בידיו כלפי הדמוקראטיה, אלא שהתעמולה האנטישמית בארצות-חוץ הינה חלק בלתי נפרד של המסע הפוליטי הנאצי. דרוש יהיה אך זמן קצר בלבד כדי למוטט את הרעיונות והקריטריונים של העולם כולו, באמצעות התעמולה האנטי-שמית. היטלר ראה בכך נשק תעמולתי החשוב ביותר אשר באמתחתו של הנאצי.¹ בסוף שנות השלושים חזר על כך היטלר בפני שר ההגנה הדרוס-אפריקני, אוסוואלד פירו: „איני מייצא נאציזם אלסוציאליזם, אני מייצא אנטישמיות“.² אף גבלס, לא פחות מהיטלר עצמו, האמין בערכה של האנטישמיות כנשק פוליטי תעמולתי. הוא קיווה כי בארצות השונות תתעורר תנועה פאשיסטית אנטישמית שתועיל לגרמניה הנאצית במסע כיבושית. תנועה כזאת תעורר מחלוקת ומהומה, במיוחד במדינות הדמוקראטיות, תשתק את כוח ההתנגדות של העמים לסכנה הנאצית ותפריע לממשלות לנקוט נגדה באמצעים יעילים. תעמולה מחוכמת ויעילה תשיג, אליבא דגבלס, את כל המטרות הללו, במקום או במאוחר.³ האנטישמיות נראתה בעיני הנאצים כאמצעי היעיל ביותר לייסוד אינטרנאצינאל נאצי אשר ינצל לאותן מטרות שצוינו לעיל.⁴

המדינה המפלגה הנאצית, על כל שלוחותיה, עשו במיטב יכולתן כדי למלא את המשימה, המנצח העליון על התעמולה היה כמובן גבלס עם משרד התעמולה שלו. אך בארצות-חוץ הוטלה המלאכה הישירה על סוכנים שונים. אפילו משרד החוץ, אשר מטעמים שונים היה מוגבל וגאלץ לנקוט אמצעי זהירות, היה פעיל בשטח זה. הוא ליקט ידיעות על היהודים בחיים הפוליטיים, חיי התרבות, הכלכלה והצבא. על כל המידע שתצטבר נערכה כרטסת אשר תפקידה היה לשמש את התעמולה הנאצית לעת מצוא.⁵ משרד החוץ סיפק לנציגויותיו את החומר המבוקש. בין השאר חולק הספר „היהודים בגרמניה“ לכל השגרירויות, הציריות והקונסוליות. בחור מטעם משרד החוץ נאמר כי הספר מכיל עובדות סטטיסטיות על חיי היהודים בגרמניה והוא מסביר את השפעתם המנוונת של היהודים באמנות, במדע ובעתונות, תוכנו עשוי להבהיר לאישים שונים את פעולתה המנוונת של העתונות היהודית בארצם. על הנציגויות להפיץ את הספר בקרב הרבים. יש להפעיל השפעה למען ירכש הספר באורח פרטי ולהביא את העתונות המקומית לכך שתדפיס קטעים מתאימים מתוך אותו ספר.⁶ מאוחר יותר הופץ ספרו של דיטר שווארץ, „היהדות העולמית, אירגון, עוצמה ומדיניות“, הספר עסק בתיאור כוחם של היהודים בארצות השונות, הביא ראיות לכך שהיהדות הבינלאומית מתבססת בעיקר על בריטניה ומדיניותה.⁷ בהזדמנות זו עסק שומבורג בהפצת תחומר אשר בתזכירו על הבעיה היהודית במדיניות החוץ הגרמנית. הוא ראה בהגירתם של פליטים יהודים, גורם תעמולתי ממדרגה ראשונה לטובת הרייך.

לא פחות עסקו שלוחות רשמיות ובלתי רשמיות של המפלגה הנאצית בארצות חוץ בהפצת האנטישמיות. ה־Auslandorganisation (אירגון חר"ל) של המפלגה הנאצית בראשות בוהלה (Bohle), בן טיפוחיו של רודולף הס, פעלה כמובן בארצות חוץ באמצעות הגרמנים.⁸ במשך שנת 1936 בלבד סיפק אותו „אירגון חר"ל“ עשרות טונות נייר-תעמולה לחוץ-לארץ, ובעיקר תעמולה אנטי-בולשביקית ואנטי-יהודית.⁹ המפלגה

הנאצית קיימה משרד מיוחד למדיניות הגזע, שפירסם בטאק סירעד לארצות חוץ (Rassenpolitische Ausland Korrespondenz), אשר תופיע בארבע שפות. הוא כלל חומר על מדיניות הגזע של הרייך והחוקים הכרוכים בה. כן קיים משרד זה „ארכיון חוץ-לארץ“ ובו נתונים על העמדה והמדיניות היהודית בארצות השונות.¹⁰ לא נעדר כמובן גם טקסו של שטרייכר אשר הקים באוגוסט 1939 ליגה עולמית אנטי-יהודית (Anti Jüdische Weltliga).

אירגוני תעמולה פרטיים למחצה, שנתקיימו עוד טרם עליית הנאצים לשלטון, נבלעו עלידם. אחד מהם היה ה-Deutscher Fichte Band מהמבורג, שהוקם ב-1914 במטרה להפיץ בארצות חוץ את עמדתה של גרמניה. האירגון המשיך לפעול בתקופת הרייך השלישי, במיוחד כלפי אנגליה.¹¹ קצין בעל דרגה נמוכה, בשם פליישאואר וגיאורג דה-פוטרה (G. de Pottere), קתסול אוסטרר-הונגריה לשעבר במוסקבה, ייסדו בארפורט, לאחר המלחמה, אירגון בשם Arischer Weltendienst. הם קבעו לעצמם כמטרה להפיץ את התורה האנטישמית ולחקים אינטרנאציונאל אנטישמי בינלאומי. האירגון שיתף פעולה במיוחד עם סיעות ומפלגות פאשיסטיות ברחבי אירופה. להם שלח את פירסומי סוכנו, כולל הבטאון הקבוע בשם „Weltendienst“ שיצא לאור בשפות רבות. האירגון קיים קונגרסים אנטישמיים, פירסם חומר אנטישמי מארצות חוץ ואסף ידיעות באמצעות פאשיסטים ונאצים מקומיים. פליישאואר מסר לשלטונות הנאצים תוכיר מפורט על פעילותו, בציגו כי את התעמולה האנטי-יהודית יש לבחל בשיטות של גורתקליף, איל העתונות האנגלי מתקופת מלחמת העולם הראשונה. לאחר שפירט את אמצעי התעמולה השונים הוסיף כי לרשותו „כוח עבודה זול“ הפועל מתוך גישה אידאית.¹² המשטרה המקומית בארפורט יכלה לאשר כי השקפתם של פליישאואר ודה-פוטרה הינה „Rein Völkisch“ וכי שניהם אויבים נחרצים של היהדות ושל הבונים החופשיים.¹³ קצין ה-ס.ס. האגן (Hagen) נטל חלק פעיל, החל מסוף שנת 1937, בפעולות הוולסדינסט וביקש להעביר לידו כל חומר הקשור בכך.¹⁴ ברור שאירגונו של פליישאואר התאים ביותר למטרת הנאצית והם פרוו חסותם עליו. על אף שהיו לו טחחרים¹⁵ הרי בשנות השלושים היתה ידו על העליונה ואירגונו היה זה אשר התפרסם יותר מן האחרים בארצות חוץ. הוולסדינסט, כתב ה-„ניר טטייטמן“, עוסק בהכוונת רגשות אנטישמיים לאפיקים פרו-נאציים אך פירסומיו אינם גסים וסאדיסטיים כמו אלה של שטרייכר. מאמריו מתיימרים לפנות אל האינטלקטואלים, אם כי כותרות כגון „הפאראזיטים היהודי“, „הפשע היהודי“, „מפלה נוספת לאינטר-נאציונאל של התנ"ך“, מראים כי המנטאליות שלו אינה רחוקה מזו של השטיימר. כל „לא-יהודי“ המשלם שלושה מארקים וחותר על הצהרה כי אין לו קשר עם יהודים, יכול לקבל את הוולסדינסט.¹⁶ למעשה, התרכזה הפעולה העיקרית בקרב פאשיסטים ונאצים בארצות חוץ עד כי הקשר עם הוולסדינסט הפך לצינור ראשי, הן להצהרות נאמנות לדרך הנאצית והן לקבלת חומר והשראה לפעולה נאצית-אנטישמית.

הפעולה הנאצית פעלה גם באפיקים אחרים. קציני אוניות שעבדו בנמלים שונים, סטודנטים ומשרתים, גויסו לחלק חומר נאצי ואנטישמי. חומר ממין זה ואף ההוראות שניתנו — נתגלו מדי פעם, „עליך לזכור כי עיניך ואזניך שייכים לרייך ולעניין הנאצי... עליך לנצל כל הזדמנות כדי לשרת את העניין... עליך להאיר את האמת בפני כל אלה עממם הינך בא כמגש...“ נאמר בחוברת תידרוך נאצית שנתגלתה אצל גרמני צעיר אשר בא לעבוד זמנית באנגליה.¹⁷ קונגרסים וכינוסים שנערכו בגרמניה שימשו לצורכי

התעמולה הנאצית-אנטישמית

תעמולת ה-TUC הזהיר את עורכי הכינוסים והדוידות השונות מפני היערכותם בגרמניה מאחר שאלה יהיו נתונים לתעמולה נאצית ואנטישמית.¹⁹ לפני עריכת ועידת קולנוע בגרמניה יצא כתביעת אנגלי לקולנוע נגד הקונגרס. הוא תיאר בליגלוג את מדיניות הנאצים ההורסת את תעשיית הסרטים שלהם, ע"י גירוש היהודים מארצם, החזרת סרטים בהם משתתפים שחקנים יהודים, ואח"כ עוד מצפים מתעשיית הסרטים העולמית שתשתף עמם פעולה. בקונגרס זה בוודאי יחלש הכל בהתאם לרצונו של היטלר ו"חבורתו הנחמדה".

איוז מדינה נתן עצמה כלי משחק כדי לשרת את התעמולה הנאצית?²⁰ דרכיה ומטרותיה של התעמולה הנאצית האנטישמית היו שקרנים מדי טכני של יובנו בארצות חוץ. ברור היה כי תהסחת תורמת למטע הכיבוש הנאצי:

ההסחת לשונות ישראל הינה גורם שליט וחיוני במערכת הפעילות הנאצית. זוהי הקדמה בלתי נמנעת לקבלת האידיאולוגיה הנאצית.²¹

במלים דומות תיאר את העניין סימפסון:

אנטישמיות הינה חוד החנית של הנאציזם. אם אתה יכול לשכנע אנשים לחשוב במושגים אנטישמיים המזוהים עם הדוקטרינה הנאצית יש סיכוי שתעלה סימפאסיה לנאציזם אשר לא היתה נוצרת בתנאים אחרים. אין לי ספק כי האנטישמיות משמשת בתודעה מלאה מכשיר לתעמולה פוליטית ואני חושב כי עלינו לפעול נגד תעמולה

21, 22

אנגליה

במסגרת זו אין אפשרות לעסוק בתעמולה הנאצית בכללותה, באנגליה או צרפת. אולם ניתן לצאת מההנחה כי התעמולה הנאצית היתה בעת ובעונה אחת גם אנטישמית. המטרה הכללית היתה איפוא כפולה: לתאר את גרמניה הנאצית כמדינת שוחרת שלום, המעוניינת בהסדר עם אנגליה ואפילו ביחסי קרובה עמה, וליצור תדמית של מדינה מתפתחת ומתקדמת בכל התחומים כשהעם הגרמני מלא התלהבות מן ההנהגה, הסדר וההרמוניה שמעניק לו היטלר. תעמולה זו ניצלה במידה רבה את הפחדים והאיבה ששררו בחוגים שונים כלפי הבולשביזם. במקביל פעלה התעמולה הנאצית כדי להבהיר את הצעדים האנטייהודיים שננקטו ע"י הנאצים ומצד שני עוררה ועודדה רגשות אנטישמיים בחוגים וגלויים.

התעמולה הנאצית באנגליה פעלה בשלושה מישורים: הפצת תעמולה כללית באמצעות העיתונות, עריכת סיורים לגרמניה ושמירת הרצאות. תעמולה זו ניסתה לפעול בין השאר באמצעות גרמנים חיים באנגליה או שהיו בה זמנית, מסיבה זו או אחרת. כגון עבודת עוזרות-בית וסטודנטים. המישור השני היה נסיון להשפיע על מנהיגים ואישים בציבוריות הבריטית באמצעות אירגונים מתאימים. לבסוף, מתן סיוע ועידוד לתנועות הפאשיסטיות האנגליות. בכל שלושה המישורים מילא חפקיד הגושא היהודי.

במשך כל אותה תקופה ניסו הנאצים להפיץ חומר תעמולה שכלל חומר אנטישמי בצורה סמויה, כדי לעורר רושם כאילו קיים שיתוף-פעולה נרחב מצד גורמים מקומיים. ביסק"א של נירקסל נתגלו יום אחד עלונים נאציים שחולקו לחברים, ציירים בתוך עתונים אחרים. אחד העלונים הללו היה מכון נגד הצרפתים והאחר הוקדש כולו להתקפות על היהדות. בעיקר על יהדות בריטניה.²³ אנשים מגרמניה הביאו עמם עלונים אשר הופצו באמצעות סטודנטים גרמניים הלומדים באנגליה. ההפצה שוב נעשתה ע"י החבאתם בעתונים השונים, הפעם בעיקר עתונים גרמניים.²⁴ כבוקר אחד נמצא כי ברובע אחד

מרוכזי לונדון חולק עלון אנטישמי חריף בהוך העתונות היומית. איגוד סוכני העתונות המקומית נאלץ היה להצטרף בפני הציבור.²⁴ בכל אותם מקרים כתובים היו העלונים באנגלית אך הודפסו בגרמנית. נסיונות אלה, של הפצת חומר תעמולה, היו דיכאנטים וכלטו בגסותם ההשיגו את התוסף הגמור מהמקוה. הדבר עורר זעם שבא לידי ביטוי בעתונות אשר דיווחו על כך.

שיטה מחוכמת נמצאה עלידי פירסום חוברות תעמולה שהביאו ציטוטים מתוך עתונים אנגליים ובשפת המקור, חוברת כזו שיצאה בפרנקפורט תחת השם "Germany in the Third Reich", הביאו קטעי מאמרים בזכותה של גרמניה הנאצית. הקטעים נבחרו מתוך ספרים וטאמרים של וינדהם לואיס, ורנון ברסלר ומתוך חוברת של גייט (G. E. U. Knight), חלק נכבד הוקדש לנושא "היהודים ברייך". קטעים אלה העמידו את הרדיפות באורן ה"נכון", בקבלם את התיוות בדבר שלטון היהודים בתקופת הרפובליקה, ושאר העלילות הנאציות.²⁵ בניים ניכר שהיא אנטישמי שמצא שפה משותפת עם הנאצים. לואיס וינדהם ורנון ברסלר היו שני עתונאים נודעים, האחרון אפילו היה חבר הבית התחתון בשנת 1938. הם ייצגו באנגליה אותו זרם אשר "הבין" למניעי הנאצים וראה את הצעדים האנטייהודיים כמתקבלים על הדעת, יש להניח כי שניהם לא העלו על דעתם כי אותם דברים שכתבו בראשית שנות השלושים עלולים לשרת את התעמולה הנאצית בשנת 1937. אך ה"פנינים" האנטייהודיות היו בבחינת שלל רב למעצבי התעמולה הנאצית, חוברת אחרת הביאה, בין השאר, ראיון בין היסלר לבין העיתונאי האנגלי פאוול, בו מסביר היסלר מה הגיעו להעמיד את היהודים במקומם הנכון.²⁶ גם קטעים מתוך ספרו של וורד פרייס, עתונאי ה"דיילי מייל", שהיה פרזנאצי ואנטישמי גלוי, צוטטו לעתים קרובות.²⁷

נספח העתונות בשגרירות הגרמנית, פריץ רנדולף (לעתים הופיע תחת השם Fitz Randolph), ניסה להשפיע על דעת הקהל והעתונות. הוא נסתייע בצוות של "כתבים" אשר מספרם הגיע בראשית 1939 ל-90, לאחר שאחדים מהם כבר נודשו.²⁸ עתון הגולים הגרמני, "פריזר טאגלבלאט" ראה בו את ה"אמיננציה האפורה" שמאחורי השגריר האש. ראנדולף תואר כפיקדו הישיר של היסלר, האמת היא שהיה פיקדו הישיר של גבלס. מכל מקום, ראנדולף הצליח במקום אחד, הוא כתב חלק מן הידיעות שהופיעו על הרייך השלישי בעתונו של מוסלי (The Blackshirt).²⁹ בפגישה שנערכה במועדון רוטרי בברטינגהם, הירצה ראנדולף ארוכות על תבועה היהודית וחביא את הנוסח הנאצי המוכר, כהסבר הרקע לרדיפות. לאחר שברעות מספר ענה לו פראנק בורקנאו, הקונסול הגרמני שהיה נוכח באותה פגישה טען כי היסלר ועמו רוצים בשלום וביחסים טובים עם בריטניה, והוא אומר זאת כתשובה להצאתו של אדם אשר עזב את גרמניה "מסיבה זו או אחרת" ועתה הוא מפיץ תעמולה אנטי-גרמנית.³⁰ מכל מקום, עבודתו של ראנדולף לא היתה קלה כלל ועיקר. בעת ועידת אביאן טען כי באנגליה אין סבינים את הסיבות שמאלצות את גרמניה לגרש את היהודים אך משטיצים אותה "כרגיל", חוגים יהודיים, שמאליים ואחרים, מפיצים תעמולה אנטי-גרמנית והדבר מפריע למדיניות הפייסנית של הממשלה. אפילו לורד אלן אינו רוצה להשתכנע מהנימוקים הכלליים, אך בכל זאת אין להתיאש ויש להמשיך ולהסביר כי גרמניה חייבת להיות אוטרקית ואינה יכולה להעניק ליהודים המהגרים יותר זכויות מאשר לאריים המהגרים.³¹ ניתנה כאן דוגמה טובה לצורה זו של תעמולה בפעולתה ודווקא בנושא היהודי, ככל שעברו השנים כן נעשתה הפעולה קשה

התעמולה הנאצית-אנטישמית

יותר, אך ראנדולף השגרירות ניסו לעשות כמיטב יכולתם. בשנת 1936 הוציא 10.000 לייש על תעמולה — נסיעות, משכורות והוצאות משרד בלבד.³²

האירגונים הנאציים השונים היו אף הם פעילים. „אירגון חריל“ של בחולה אירגן את הגרמנים המקומיים במסגרת סניף (Gau) של המפלגה הנאצית. כן עשתה חזית העבודה הנאצית, שחילקה את לתדון לשלושה אזורים. נערכו ערבי הסברה, אסיפות כלליות וערבי בידור. דוגמה לכך, ביקור להקת הזמר והמחול של הנער ההיטלראי, שהציגה מחולות עם ושירי עם גרמניים. במסגרת הערב דיבר ריינהולד שולצה, ראש חטיבת חוץ-לארץ של הנער ההיטלראי. הערב הוקדש לציבור הגרמני ול„ידידיו האנגלים.“³³ ערב אחר, שאורגן אף הוא בידי „אירגון חוץ-לארץ“ הוקדש להרצאתו של ד"ר ברוס ממשרד-הגזע של המפלגה הנאצית. נושא ההרצאה היה „מדיניות גזעית ברייך השלישי.“³⁴ ברור היה שאלה שנתנו מערכים אלה חייבים היו להפיץ את התורה בין מכריהם הבריטיים. הכנסים נערכו בדרך כלל באולם פורצ'סטר בפדינגטון. באווירה מתאימה כשדגל צלב-הקרוס מתנוסס לצד הדגל הבריטי.³⁵ בסוף שנת 1938 אסרה מועצת פדינגטון על השכרת האולם לנאצים והם הקימו בלונדון „בית חם.“³⁶ אם לא תמיד ששו הגרמנים לעמוד לרשותם של האירגונים הנאציים, אילצום הללו לעשות כן. בפעולה זו עסק, בין השאר, הקונסול ריינהרט בליכרפול. הדבר עורר התנגדות חריפה בקרב אנשי האיגודים המקצועיים אשר במקום והם דרשו ממנו להפסיק פעולתו בגיוס הפועלים הגרמניים.³⁷ זמן קצר לאחר מכן גורש ריינהרט. לאחר שהתברר כי ניסה לגייס פועל אחד לצורכי ריגול.

ערמומית יותר היתה פעילותו של רוסל (Rösel) אשר שימש ראש משרד המודיעין האנגל-גרמני. הוא עסק בתעמולה אם כי ישב בלונדון באזרח רשמי ככתב ה- „National Zeitung“ טאסן. עתונו של גרינג. רוסל סיפק אינפורמציה כלכלית לאנשי עסקים בריטיים שהיו מעוניינים בנתונים כלכליים על הרייך.³⁸ נוסף לכך פירסם רוסל נאומיהם של אישי הרייך השלישי, בין השאר דברים על בעיית היהודים. במאי 1939 גורש מאנגליה ומשרדו נסגר. הוא המשיך פעילותו סבילין וחזרה התעמולה הראשונה ששלח משם לאנגליה היתה „מרטין לוהר והיהודים.“³⁹ עתה שוב לא היתה כל מניעה לעבור לתעמולה אנטישמית הגסה ביותר.

כמובן שפעילות זו לא עברה מבלי לעורר תשומת לב. העתונות האנגלית הניבה עליה באיבה גלויה. במיוחד העתונות הליברלית והשמאלית. גם הבית התחתון נאלץ לספל בשאלה זו פעמים מספר ובעיקר עם הצטננות היחסים בין גרמניה ואנגליה.⁴⁰ הלחץ הלך וגבר ויחד עם רוסל נודשו מאנגליה. במאי 1939. הפעילים הנאציים — קרלובה, היטלסן ויחזבה וולף.⁴¹

עיני הנאצים לא היו סומות והם ראו כי שנים של תעמולה נשאר עמהן פירות ועומים בלבד. החל מ-1936 החלו נשענים יותר ויותר על האירגונים הפרו גרמניים המקומיים. יותר מכל חשובה היתה האגודה האנגל-גרמנית („The Anglo German Fellowship“). היא הוקמה באוקטובר 1935 בעקבות חזות הצי האנגל-גרמני, ואגדה בתוכה שורה של אישים בולטים. כמעט כל החברים היו מהמעמד העליון הבריטי. הפעילים ביניהם היו הלורד לוהיאן, לונדונדרי, רדסדל (Redesdale) ואוסטוריס, תומס מור (Moore), הסופר פראנסיס יטס-בראון (F. Yeats Brown), וולטר ראנסימן, ויליאם מוריס, האדמיראל בדימוס, בארי דומביל (Bary Domville). בסוף דצמבר התפאר נשיא האגודה, לורד

מאונס-טמפל, כי 700 איש, מהחשובים באנשי האיים הבריטיים הינם חברים באגודה.³² מזכיר הכבוד של האגודה היה ארנסט טנגט, איש עסקים ידוע וידידו האישי של ריבנטרופ.³³ האגודה התמסרה לעידוד היתמים הטובים בין בריטניה לגרמניה ולטיפול הקשרים בין שתי המדינות, בכל השטחים. למעשה היוותה האגודה קבוצת לחץ לניהול המדיניות הפייסנית. השגרירות הגרמנית דיווחה על פעולותיה, כגון הארוחה השנתית בדצמבר 1937, בארוחה זו השתתפו הליפאטס ואנסיסרס והלורד גלאנגו, האירוע תואר כ"מוצלח ביותר" והשגרירות גייסה לעניין אישים נוספים באגודה.³⁴ הנאצים הקימו אירגון דומה בגרמניה, "Deutsch Englische Gesellschaft" ובראשו עמד הדוכס מזקסה-קובורג. שתי האגודות אירחו את המנהיגים הודית, הזמינו אישים אחרים מסוגים שונים, סופרים, מדענים, ראשי ציבור, האגודה הבריטית המליצה על אירועים שונים כגון עריכת תערוכה נאצית מברלין אשר שיקפה הישגי ארבע השנים, תערוכת הציורים באירגונו של גרינג. ספרים שהומלצו, היו "היטלר" של וינגהם לואיס, "המלחמה הראשונה של חבר הלאומים" על חבש, פרי עטו של הגנרל פולר, חבר המפלגה הפאשיסטית הבריטית וספרים נוספים בסבבן של תמצומות הטוטאליטאריות ובשבחו של הגנרל פראנק.³⁵ האגודה לא הפיצה תעמולה אנטישמית במישרין, אולם חבריה העריצו את היטלר ואת המשטרים הפאשיסטיים, רבים מהם היו אנטישמים בגלוי, יוסיפ בראון היה גזען ידוע.³⁶ כאלה היו גם האדמירל דומביל ולורד רדסל אשר בתו, יוניטי מיטפורד היתה מבאי ביתו של היטלר, חבר האגודה, הקפיטן מול ראמזי (M. Ramsay), חבר הבית התחתון, עורר שערוריה בעת שיצא הוא ואשתו בבישויים אנטישמיים, חברי המפלגה השמרנית במחוז הבחירה שלו התקוממו נגדו.³⁷ ידועה עמדתם של הלורדים לונדונדרי, לוטיאן, האסטורים, חברי הבית התחתון טור וטוריס, פעילותו האנטישמית של ארנסט טנגט החזרה כבר, עד "לילה הבדולח" קיבלו הללו, וחברי אגודה נוספים, את כל החיות הנאציות בדבר מדיניות הרדיפות, אינולד וילסון לא היה חבר אגודה, אך אחד את פעולותיה והגן עליה ספני החקפות בבית התחתון.³⁸ ברור כי האגודה נשאה עמה מסע נכבד של אנטישמיות חוסר אהדה ליהודים, אך רובם של חבריה היו אנשים בעלי עמדה ציבורית או כלכלית, חברי המינסטר הבריטי אשר לא מוכנים היו לעבוד את הגבול, לאחר "לילה הבדולח" התפטר הלורד מאונס טמפל מהאגודה שותקת במידה רבה, בעיית האגודה התכרה מאוחר יותר בבית התחתון, בשאלות שהוגשו ע"י מגדר ויוויאן אדמס, בין האירגונים הפרוגנאציים בבריטניה, הוא הבטיח כי קיים מעקב אחר כל האירגונים הללו.³⁹ עם שקיעתה של הפייסנות שקעה גם האגודה באורח טבעי.

קבוצה החברה באגודה האנגל-גרמנית חשבה כי שיטותיה ועמדתה מתונות מדי לטעמה, כמסקנה מכך הקימו בשנת 1937 אירגון נוסף, "לינק" ("The Link") שהוקדש לאותה מטרה, מייסדיו ופעיליו של ה"לינק" היו האדמירל בארי דומביל, ירר — ההיסטוריון ריימונד ביולי (Prof. Sir Raymond Beasley) ובין חברי המועצה ניסנו A. P. Laurie, מנהל קולג' בדימוס, הלורד רדסל וס. א. קרול (C. E. Carroll) עורך הבטאן "Anglo German Review". במאי 1939 היו ל"לינק" 4,329 חברים ב"35 סניפים. סניפים אלה הוקמו עד סוף מרץ 1939.⁴⁰ ראשי אירגון זה היו אנטישמים מושבעים, מאמריו של לורי הדפסו בגרמניה ובין השאר התפרסם מאמר בשם "מדיניות בריטניה הגדולה לאחר מינכן", שיצא לאור ע"י "Deutsche Informationsstelle". היהודים הוצגו כמושכי החושים מאחורי ה, פייננסים הבינלאומיים בלונדון, ניריורק ופאריס. הם המעוניינים

שתפרוך מלחמה בין גרמניה לאנגליה למען יוכלו לצבור רווחים.³¹ בספרו שיצא לאור בגרמניה, מאחר שבאנגליה סירבו לפרסמו, מגן לורי בלהט רב על מדיניות הרדיפות של הנאצים. בסופו של דבר היהודים רק סולקו מהמונופולין שהחזיקו בו ורובם הועברו לפנסיה עם קיצבה נכבדה.³² דברים אלה כתב לורי לאחר „ליל-הבדולח“, לורי עצמו הודה כי קיבל מהנאצים 150 לייש המורת הספר שהופץ באנגליה.³³ בתשובה לשאלות הודיע הור כי ה„לינק“ מתיימר לתגדיל את ההבנה בין אנגליה לגרמניה, אך אינו עושה מאומה כדי להסביר את ההשקפה הבריטית בגרמניה מאחר שהוא עסוק בהפצת דברי תעמולה גרמנית. האירגון הינו מכשיר בידי התעמולה הגרמנית ואחד מפעיליו המרכזיים אף מקבל כסף מגרמניה.³⁴ ה„לינק“ עסק בהפצת תעמולה אנטישמית אף במסגרת פעולותיו השוטפות. באחת האסיפות שהתקיימה בלונדון הירצה חבר אחד, ריצ'ארד פינדלי, התחזה שלו היתה כי במשך כל ההיסטוריה היו היהודים כוח משחית שמאחורי הקלעים. הם החריבו את מלכויות יוון ורומא והכניסו לתוך האמונה הדתית את עניין הנשן, בדמותו של קאלבין, יהודי לפי מוצאו. קרומבל וויליאם ה־3 היו סוכנים יהודיים. הדוכס מטרלבורו מסר ליהודים אינפורמציה על מלחמות העומדות לפרוך וכך צבר הון. כפי שעשו היהודים עצמם, היטלר מנסה לשבור את תבולשכיום היהודי המונחה על־ידי הבאנקירים היהודיים של הסיטי. המדיניות האנגלית נרתמה לרשת את היהדות הבינ־לאומית, מכאן מעשי הטרור האנטי־ערביים בארץ־ישראל. בדיון שהתנהל לאחר ההרצאה נשמעו דעות כי היהודים מסיתים את בריטניה למלחמה בגרמניה. כל פעם שהוזכר שמו של היטלר נשמעו מחאות כפיים. כמה מבין הנוכחים היו חברי מפלגת מוסלי. הפירסום הפאשיסטי „Action“ נמכר בקהל, כן נכחו שם מספר גרמנים וגרמניות. המטרה היתה לתאר את הממשלה, הפרלמנט והבאנקים כנשלטים ע״י היהודים והנאספים נתבקשו להפץ „עובדה זו“. ה„לינק“, נבדל מהאגודה האנגלו־גרמנית, הפיץ במרץ רב דברי תעמולה אנטישמיים חריפים, בכתב ובעיפ. מצד אחד היה קשור קשרים הדוקים עם הנאצים ומאידך עם הפאשיסטים הבריטיים. עם פרוץ המלחמה פוזר ה„לינק“ כאירגון של מדינת עוינת.

נותרים עוד האירגונים הפאשיסטיים. עוד בשנות ה־20 הקים ארנולד ליו (Arnold Leese) את ה־"Imperial League of Fascists". ליו היה אנטישמי פאתולוגי מסוגו של שטרייכר, הוא הסיף עוד בשלב מוקדם להשמדת היהודים. מוסלי ואירגונו לא נראו בעיניו כאנטישמיים של ממש. חודבקה להם תוצית יהודית והברית הפאשיסטית הבריטית כונתה „British Jewnion of Fascists". ליו הלך בעקבותיו של שטרייכר ועסק בהפצת עלילות דם עד שהמשפט שהתקיים ב־1936 הכריחו לחדול מכך.³⁵ אולם אירגונו של ליו נשאר עניין שולי של ה־"Lunatic fringe". מעולם לא עלה מספר חבריו על כמה מאות.

גם תנועתו של מוסלי, ה־"BUF" לא הגיעה מעולם לדרגה של תנועה המונית ולא עלתה לעמדה שעלולה היתה לסכן את המשטר הבריטי, אך הוא הצליח לגייס אלפי חברים ולעורר רעש ניכר. עד מחצית שנת 1934 התייצבו לימינו של מוסלי, הלורד רוטרמר, דסרדינג — איל הנפט, ומוריס — איל המכוניות, אשר הגישו לו סעד מוסרי ופיננסי.³⁶ באמצע שנת 1934 הופרה הברית והעזרה הפיננסית הלכה ופסקה. אז פתח ה־"BUF" במסע אנטישמי מקיף. מוסלי עצמו לא היה מלכתחילה אנטישמי ובוודאי לא גזעני. אשתו הראשונה, לידי מנתיה, היתה מסוצא יהודי, אך לתנועה הצטרפו מיד אנטישמים מושבעים.

כויליאם ג'ייס וא. ק. צ'סטרטון. אנטישמיות מוסחית היתה קיימת בתנועה מאז היווסדה,³⁸ לאחר מות אשתו, ביקורו בגרמניה וקץ הברית עם רותרמר, נפלו הכבלים. מוסלי החליט כי הגזנות עשוייה להועיל לו. בנאומו באלברס הול ב-28.10.1934, הכריז מלחמה על היהדות.³⁹ תוכן המסע האנטישמי של ה"BUF" הועתק כולו מהנאצים, על כל התאשמות, העלילות והכובים שבו.⁴⁰ מטרה בלתי פוסקת היו הפליטים היהודיים שהגיעו, או שהתעתדו להגיע לאנגליה. מסוף 1935 ואילך החלה התנועה להידרדר במהירות. מוסלי היפנה את המסע האנטישמי ללונדון המזרחית והצליח לעורר מהומה ורעש עד שהממשלה הכניסה לתוקפו את חוק הסדר הציבורי ("Public Order Act") ב-1.1.1937. אנשי מוסלי שוב לא יכלו ללבוש את המדים בפומבי ולא יכלו להציב שומרים בעת הכנסים שנתקיימו תחת כיפת השמים. המשטרה קיבלה סמכות מלאה לאסור מצעדים. דבר זה תחיש שקיעתו של האירגון. אמנם זכו הפאשיסטים, בבחירות לעיריית לונדון, ב-20% בממוצע בשלושה אזורים בהם הציבו מועמדים. הם ניחלו את מסע הבחירות באיזור עוני, מיזב ביהודים רבים, על בסיס גועני לחלוטין.⁴¹ היה זה שיא תצלחתו של המסע האנטישמי. לאחר מכן חלה ירידה מוחלטת והתפוררות התנועה.

סבבי הדבר שהנאצים ניסו לראות בתנועות פאשיסטיות, ובייחוד ב"ב.א.א." ראש חץ שלהם באנגליה, גבלס ניסח כל תקריט בה היו קשורים וחילל את דרכם האנטישמית. משלחת של ה"ב.א.א." הופיעו בכנסי נירנברג. קבוצות של פאשיסטים בריטיים נחקלו אצל שטרייכר ושמעו תורה מפיו.⁴² ה"ב.א.א." הפיץ בחנות המיוחדת וזמר תעמולה נאצי אנטישמי שנכתב והודפס בגרמניה, על חלק מן הזמר הודפס בגלוי ציין הפיכטה-בונד.⁴³ ה"ב.א.א." קיים קשרים הדוקים עם אירגוני האנטישמית של פליישאואר בארפורט. ראש הסקציה הבריטית של אירגון הוולטדינסט, סמנהיגי ה"ב.א.א.", היה קלמנט ברונינג (Clement Bruning). ברונינג קיים טור אנטישמי קבוע ב"Black Shirt", שבועון ה"ב.א.א." הוא היה ממארגני המסע האנטישמי באיסט-אנד של לונדון.⁴⁴ לקראת הקונגרס האנטישמי שנערך בארפורט, בספטמבר 1938, כתב ברונינג לוולטדינסט:

Against such an international force of money, lies and deceit, World Service presents an international organisation held by the ties of goodwill. Its function is to assist, to provide a common meeting ground, to provide information, to put its years of research work at the disposal of the active fighters on all fronts against international Jewry... Weltdienst spreads the truth to awaken the peoples of the world. When they are awake and clear eyed, the Jewish conspiracy will be ended."

די בכל אלה כדי להצביע על כך כי ה"ב.א.א." שילב עצמו בתודעה ברורה במסע האנטישמי של הנאצים הגרמני. אבל נאצים מביני עניין, כמו פון-אופן, עוזרו הבכיר של גבלס, תפסו היטב כי למוסלי לא היתה כל חשיבות פוליטית ומעשי החלוצות השחורות הניקו יותר מאשר הועילו לעניין הנאצי.

הפאשיזם הוא עשבי-שטה שאינו נסבל על אדמת בריטניה.⁴⁵ כל שיפוט מצדיק ראייה זו של דברים.

התעמולה הנאצית, כולל האנטישמיות, לא סילאה את תקוותיהם, ראשית, הם שגו שניאות גסות ומטופשות, בין השאר בשל היות התעמולה מפרצלת בין רשויות כה רבות

התעמולה הנאצית-אנטישמית

ומתחרות. לאחר „לילה הבדולח“ ניתנה הוראה מברלין לפטר את העובדים היהודיים בסירמות הגרמניות שבאנגליה. הדבר עורר סערת רוחות וגרר שאלות בבית התחתון. הור נאלץ לשלול את המעשה.¹⁷ בעוד שהלק מאירגוני התעמולה באנגליה שרו היסגונים לרעיון היחסים הטובים בין שתי הסעצמות. עתונים בגרמניה עסקו בחשמת המדיניות הבריטית ובהתקפה על אישי ציבור אנגליים. כפי שראינו כבר, גם ה„לינק“ לא חסך דברי גנאי מצורת ניהולה של המדיניות האנגלית. הדבר לא נעלם מעיני הציבוריות האנגלית, במיוחד ככל שבגרה והלכה המתיחות ב־1939.¹⁸ אך דברים כאלה נעשו כבר מקדם. כגון השמצתם של אישי ציבור לאחר רצח פון־ראט. חלק משיטות התעמולה היו גסות ביותר. כמו ריגול אחר המעבידים, עיי עובדים ועוזרות־בית גרמניים, או תסלת מורא על גרמנים שהתגוררו באנגליה. צעקנותם וגסותם של האירגונים הפאשיסטיים בתעמולתם האנטישמית הרחיקה מהם את הציבור לטות רחוק. כפי שהבחין בכך גם פון־אופן.

אך אין לומר כי התעמולה הנאצית והאנטישמית נחלה כשלון חרוץ. את תקוותיהם הממשיהם תלו הנאצים בהשפעה של שורה של אישי ציבור, בעיקר בקרב השמרנים. בעיני הנאצים נראה היה כאילו הגיעו להסכם עם אנשים כמו לונדונדרי, רדסל, רותמר, ביכרברוק ואחרים: גרמניה הנאצית תקבל יד חופשית במזרח בעוד אשר תערוך לשלימות הקיסרות הבריטית.¹⁹ כמובן, שהיה זה רעיון נאצי חביב ועד נבול מסוים צדק. כאשר חשבו כי האלבטנים האחרים אותם באנגליה יהיו מוכנים להשתעשע ברעיון זה. מכל מקום, הוכח כי היה משהו אורגאני בכל המערכת הזו של אותי הנאצים באנגליה. רבים מחברי האגודה האנגל־גרמנית היו חברים בקבוצת קלייבדן ומקורבים ביותר למימשל. ראשי ה„לינק“ היו כולם חברי האגודה האנגל־גרמנית. התקיימו קשרים ואף שיתוף פעולה בין ה„לינק“ לבין הפאשיסטים הבריטיים. החוליות הללו החליפו ביניהם השקפות, רעיונות והשפעה הדדית. כולם נמצאו בקשר עם הנאצים ועם הנאציזם. אמת, שכלל שהתורממו בשלבי הסולם כן הלך וקהה עוקץ ההתבסאות וההשקפות האנטישמיות. אך גם בדרגים הגבוהים שבאגודה האנגל־גרמנית ובקבוצת קלייבדן והקרובים לה עוד נשאר די מטיצרך זה, לפחות איראהדה כלפי היהודים וצרותיהם. והיו צינורות רבים להעברת חוסר־אהדה זה אל האישים שקבעו את המדיניות ואשר ממילא העדיפו את דרך הפייסנות. כאן הפכה חוסר האהדה לארישות, ולעובדה זו יש לייחס חלק נכבד במחדלי המדיניות הבריטית בכל הנוגע לרדיפות. הרווח כולו היה של הנאצים.

צ ר פ ת

התעמולה הנאצית בצרפת פעלה בכל אותן שיטות שצוינו לעיל לגבי אנגליה. גם בארץ זו הופץ חומר תעמולה נאצי, כללי ואנטישמי, בכל הדרכים. בגרמניה ובפאריס הודפסו חוברות תעמולה נאציות כתובות צרפתית ובהן תפסה הנקודה היהודית את המקום הראוי לה. חוברת כזו שיצאה לאור מסעם אגף התעמולה של המפלגה הנאצית, אסנס באורח מוסווה, העמידה את הבולשביזם כיצורחם של היהודים. העם הרוסי יצא „נקר“ מאחר ושמ השליט את הקומוניזם היהודים הקשורים ב„אינסרנאציונל היהודי“ משעבד העמים.²⁰ חוברת אחרת, שיצאה לאור בברלין והיתה כתובה צרפתית, תיארה את מדיניות הרייך כלפי יהודיה והסבירה את המניעים לכך. הפרקים שבלטו היו „היהודים והשחיתות“, „חלקם של היהודים בשטע“, „חלקם של היהודים בניזון המוסרי“, נושא שלטונם לשעבר של היהודים, בכלכלה, בעתונות ובמדיניות הגרמנית.²¹ חזר ונישנה בפרקים הארוכים.

חומר זה הופץ בדרכים המקובלות: באמצעות עובדים גרמניים בצרפת, בידי גרמנים נאמנים שחיו בפאריס ובאמצעות תיירים וסטודנטים. אופייני לכך הוא מקרה תפיסתם של פרעלים גרמניים שנהגו לעבוד יום-יום את הגבול בלכתם לעבוד באיזור הצרפתי ואגב כך נשאו על גופם חומר תעמולה נאצי.¹² השגרירות הגרמנית בפאריס היתה פעילה ביותר. נספח העתונות ד"ר שמול (Schmoll), עמד בקשר עם עתונאים ועתונים צרפתיים שהיו סוכנים לשתף פעולה. התשלום לעתונים נעשה באמצעות מדיעות שפירסמו א. ג. פארבן ו. באייר שחיו להם סניפים בצרפת. לשמול סייע סופר ועיתונאי נאצי צעיר, פרידריך זיבורג (F. Sieburg).¹³ שאכס תיאר את זיבורג, הגרמני היחיד שהיתה לו גישה לכל המשרדים הצרפתיים והוא נהנה מאמנם המלא.¹⁴ פעולתם זו הוכרחה בהצלחה. ביולי 1939 נאסרו אובין (M. Aubin) מ. לה-טאן ופירייר (M. Poirier) מ. פיגארר והואשמו בקבלת עוזר מהגרמנים לשם ניהול תעמולה נאצית בצרפת.¹⁵ כעבור זמן מה נמצאו חייבים בדיון.

גם בצרפת הצליחו הנאצים להקים אירגון מקביל ל"Anglo German Fellowship". היום היה פרננד דה-ברינון, עתונאי שנתקבל לראיון אצל היסלר ב-1933 והפך פרדנאצי מובהק. דה-ברינון היתה היכרות אישית עם כמה מנוגנים צרפתיים, ביניהם דלאוריא, ראש הממשלה בשנת 1933 ואשר נתן אישורו לכך כי דה-ברינון ישתתף עם היסלר על שיפור יחסי צרפת-גרמניה.¹⁶ מעתה ואילך שם עצמו דה-ברינון למתווך בין שתי המדינות. ביחמתו הוקמה ה"Comité France-Allemand", הוועדה הצרפתית-גרמנית, אליו הצטרפו דאן גוי (Jean Goy) חגרי פישו (Henri Pichot), ממנהיגי איגוד החיילים המשוחררים. כן הצטרפו סקאפיני (Scapini), אף הוא ממנהיגי החיילים המשוחררים וציר בית הנבחרים, גרנל ל'הופיטל (L' Hospital) שהיה בעבר שליט של פוש ואנרייזי (Henri Haye), אף הוא ציר ימני בבית הנבחרים. סקאפיני נבחר לנשיא הוועדה דה-ברינון לסגן הנשיא. עד מהרה פרש עליה חסותו אוטו אבץ, המוסחה לענייני צרפת מטעם "משרד ריבנטרופ". אבץ הקים בגרמניה ועדת צללים מקבילה והוא עצמו היה בין אלה שעמדו בראשה.¹⁷ הוועד הצרפתי-גרמני טעולם לא הגיע לדרגתו של הוועד האנגלי. הוא לא הצליח לגייס אישים בעלי השפעה, מה גם שבעלי השפעה הממשית התחלפו בצרפת במהירות. בתקופת שלטון החזית העממית לא היו לאירגון פרדנאצי כל סיכויים לגייס אנשים קרובים לסימפל. הנסיבות היו שתות מאשר אלה באנגליה. סקאפיני וגוי מילאו אחר הפולחן המקובל. ב-1935 ערכו ביקור בגרמניה ונתקבלו אצל היסלר כשהאחד מהלל ומשבח את זולתו. הוועדה עשתה כמיטב יכולתה להציג את הרייך השלישי כרודף-שלום ושוחר קידמה. אורגנו מיפנשי נער, חילופי אמנים וסיפנשים ספרטיביים. גם אם לא נחלה הוועדה השפעה רבה לא יצאו הנאצים בידיים ריקות לגמרי. אירגון החיילים המשוחררים, כמו הלגיון הבריטי, שתקו בכל הנוגע לרדיפות יהודי הרייך. נעשה אפילו נסיון לארגן מעין "לינק" צרפתי. הוקם מועדון (Club de Grand Pavois) אשר נטלו בו חלק כמה מבני האצולה הצרפתית שחיו חדורים רוח ריאקציונית. גם במקום זה היה דה-ברינון תרומה החיה. המועדון נחל יותר הצלחה מאשר הוועדה.¹⁸ במשפט שנערך נגד דה-ברינון הוא הואשם בניהול תעמולה נאצית בצרפת וחילוקי שולל את האומה. כאשר לפעולותיו בתקופת הכיבוש, האשימהו האשמות כבדות יותר. מכל מקום, דה-ברינון שיתף פעולה אם אבץ עד לגירשו של זה ביולי 1939.

התעמולה הנאצית-אנטישמית

החולטדינסט היה פעיל בצרפת כבארצות אירופה אחרות. בפאריס היה קיים אירגון פררנאצי פרטי, ה" Alliance Chrétienne Arrienne" בראשותו של אדולף שרר (A. Scherer) גרמני תושב פאריס. מיד לאחר עלייתו של היטלר לשלטון שלח אליו שרר תזכיר ארוך בו הסביר את הצורך במלחמה טוטאלית נגד היהדות ובהקמת חזית בינלאומית למטרה זו. המטרה הסופית היא להגלות את כל יהודי אירופה לאיוור גידה, רצוי ביותר לאי בודד הרחוק מאירופה. לצורך המאבקים יש להקים משרד טכני ולשם כך מבקש שרר שיקציבו לו 3.400 מארקים לחודש.⁵¹ התזכיר הועבר מהרייכסנצלר לידיעתם של פאפן, פריק, גרינג ובבלס, אך לבסוף הגיע גם לידי פליישהאואר בארפורט. בד"ח של הניסטאפה, על פליישהאואר ואירגונו, הוזכרו הקשרים בין החולטדינסט וה"ACA" כאחת ממעלותיו של אירגונו של פליישהאואר.⁵² אכן, נתקיימו הקשרים משך זמן מה וה"ACA" מסר לחולטדינסט ידיעות שונות כמו ידיעה על קיום ועידת רבנים העומדת להיערך בשווייץ.⁵³ נראה כי כעבור זמן מה נעלם ה"ACA", אולי מחוסר תקציב או מסיבה אחרת כלשהי, אך החולטדינסט המשיך לפעול במרץ. הוא צבר ד"חים על המצב בצרפת. בדצמבר 1936 הודיעו לו "ידידים" על נפילתו הקרובה של בלוס ועלייתם של מבדל, הריי, פלנדן וריינו שחיו "מסוכנים ליחסים הצרפתיים-גרמניים עוד יותר מאשר בלוס".⁵⁴ ז'אן דרו (Jean Druault), אנטישמי ידוע, מסר על עלון חנוּמָץ בין הקומוניסטים והכתוב כביכול ע"י קומוניסט. העלון מתקוף את בלוס המשרת את היהדות וטוען כי אסור לקומוניסטים להתוך בממשלתו.⁵⁵ ידיעה אחרת שקיבל החולטדינסט קשורה בתסיסה האנטישמית בצפון-אפריקה ובאלזאס. על כך מעיד פליישהאואר, כי אכן, הורת הגופ מכה שורשים באזורים אלה בצורה המרעלת ביותר.⁵⁶ החולטדינסט היה פעיל גם בקרב הפאשיסטים האנטישמיים בצרפת. על כך ידובר להלן.

גם הניסטאפה תרם את חלקו בפעולה הנאצית. קצין ה"ס.ס." ו. איזנמנגר, בשלח בקיץ 1937 לפאריס, תפקידו היה לברר, כמובן, בהסתר פנים, מה מתרחש בקרב המהגרים הגרמניים. הוא דיווח כי המהגרים "בעלי הדם הגרמני" אינם מעודכנים ביותר לגבי הנעשה ברייך ולדעתו ניתן לגייס רבים מהם לרעיון הנאצי. רבים היו מוכנים לעבוד למען הרייך אם תינתן להם משכורת כלשהי ולאחר מכן יוכלו לחזור לגרמניה, אשר לפליטים היהודיים, הריהם מדברים בלי הרף נגד גרמניה, אך השפעתם אינה גדולה ביותר. פרט לכך, איש אינו מאמין באחיו וכל אחד חושד במשנהו כי סוכן הניסטאפה הינהו. איזנמנגר המליץ כי יושתלו סוכנים בקרב האירגונים היהודיים, כגון הוועד לעזרת הפליטים היהודיים, האליאנס, הליגה נגד האנטישמיות ו"אורט".⁵⁷

אין זה סתמי שהנאצים הבחינו עד מהרה באפשרויות התעמולה המצויות באלזאס. התעמולה התנהלה באורח כללי בקרב חוגים זעירים שרצו בשיבת אלזאס אל הרייך ובקרב חוגים רחבים יותר שמטרתם חיתה אוטונומיה רחבה במסגרת הצרפתית. לאוטונומיות היו שורשים דתיים קאתוליים עוד מתקופת השלטון הגרמני. באלזאס קם אירגון קאתולי בשם "Union Populaire Républicaine" שהיה קשור במפלגת המרכז הגרמנית בשנים 1904–1918. האהדה מצד תנועה זו לגרמניה פחתה לאחר הפגיעות בקאתולים של הרייך, אך עדיין רחשה בהתחבא. פרט לכך נתקיימו שני אירגונים אוטונומיסטים נוספים. "הלנדס פרטיי" שאף לשלטון בית כדוגמת קטאלוניה בימי הרפובליקה. התנועה השנייה הייתה ה"אלזאס-לותרנינגר פרטיי" שהוקמה ע"י ביקלר. מדיניותו רחשה אתה גלוייה להיטלר ולנאצים וחיתה אנטישמית חריפה. האירגון קיים גם תנועת-נוער.

יונגמנשאפט, שהתנהגה באורח רדיקאלי ותיקתה את הנאצים בריש גלי. העתונים הצרפתיים כינו לא אחת את ביקלר בשם „הגליין האלזאסי“. בשנות השלושים המאוחרות הופיעו הנאצים בגלוי. תעמלן נאצי בשם שפיור הקים אירגון נוער נאצי ("Bund Erwin von Steinbach") שחבריו נתנו לחלק הזמר תעמולה ועתונות שהגיעה מהגדה הימנית של הריין.

התעמולה האנטישמית, בעיקר זו של שני האירגונים האחרונים, נפלה על קרקע פורייה. באלזאס היתה קיימת מסורת אנטישמית ותיקה. ריכוז היהודים בה היה יחסית גדול. קרוב ל-40,000. נוסף לכך הגיעו לאיזור זה פליטים יהודיים רבים העסיפו שמן על המדורה. העובדה שפליטים אלה בחרו באלזאס כדי להימנע מקשיים של התאקלמות, הן מבחינת השפה והן בשל האווירה, היתה להם לרועץ. הנאצים עודדו אנטישמיות זו בכל יכולתם. איגוד האיכרים אשר בראשו עמד בילגר היה קשור עם פליישאואר וקיבל ממנו חומר בקביעות. עלונים של הוולטדינסט הוגנבו בתוך ספרים שיוכחו מגרמניה. בחלק מהעלונים הופיעה השאלה: „האם אינך חושב כי סוחר-רבקר יהודיים נהנים מכך שמחלת הפה והטלפיים פוגעת בעורך ד?“. דברים אלה כונו כמובן לאיכרי המזרח אשר מעולם לא אהדו את הסוחרים היהודיים. ההסתה התנהלה גם בצורות שכבר הוכיחו עצמן בריין. על קירות הבתים הופיעו כתובות: „נוצרים, קנו רק תוצרת מנוצרים!“ מאוחר יותר כוסו התנצויות היהודיות בסימאות נאציות: „היהודים הם אסוננו!“, „זהי חנות יהודית, אל תיכנס!“. המצב הגיע לידי כך שבראשית 1939 נפתחו חנויות מיוחדות שבהן נמכר הופץ חומר נאצי הכתוב ומודפס בגרמנית הנרשא עליו את צלב-הקרוס. עתוני הפאשיסטים הצרפתיים, במיוחד אלה שהוקדשו להפצת האנטישמיות, היו מבוקשים ביותר באלזאס. הנאצים לא הסתפקו בכך הוציאו שבועון מקומי ("La Combat") אשר העתיק לצרפתית חומר שהודפס בשווייטר. ראדיו שטוטגארט וסארבריקן הציפו את האלזאסים בתעמולה נאצית, אנטי-צרפתית ואנטישמית. באפריל 1939 הגיעה ממשלת דלאדייה עד קצה הגבול. היא הוציאה צו לפזר את „אלזאס לותרנינגר פרטיי“, את ה„יונגמנשאפט“ וכן את האירגון הנאצי הגלוי — "Bund Erich von Steinbach".

בנסיבות הפוליטיות שהיו קיימות בצרפת, לא היתה לנאצים תקווה רבה להשפיע על הממשלות הצרפתיות על מנת שתנהלנה מדיניות זו או אחרת. למזלם, אחרי מות ברטו, נרתמה מדיניות צרפת לעגלה הבריטית ויחד עמה ניהלה את המסע בדרך הפייסנות. אולם הנאצים לא היו סעוניינים גם באורח מיוחד לבנות מסגרת של אינפורמים משותפים עם צרפת, כפי שהיו סעוניינים לבנותה עם בריטניה. בחזיונותיהם של היטלר וסרעיו נצטיירה צרפת, עוד בשלב המוקדם, כמדינה מנוונת ומתפוררת, הנשלטת ע"י בולשביקים, כושים ויהודים. ביחס אליה לא רקסו חלומות של חלוקת העולם, עיסקה שניתנת להיעשות, כפי שדימו לעצמם, עם האימפריה הבריטית. הם לא רצו לרוכשה כבעלת-ברית אלא להדבירה, לכובשה ולעשותה גרורה גרמנית. הנאצים החזיקו באמונה כי כך או אחרת תיפול צרפת לידיהם כפרי בשל. לפיכך פנו באינטנסיביות רבה יותר לאותם אלמנטים שהיו המועמדים הטבעיים להפצת הרקב, להגברת הסירוד הפנימי, לזריעת איבה ומהומה, ולבסוף, להבאת התמוטטות המשטר והחברה הצרפתית. הכוונה לפאשיסטים ולאנטישמים למיניהם.

האנטישמיות הצרפתית לא היתה דבר שצמח זה עתה ובוודאי לא היתה פאשיסטית או פרו-נאצית מיסודה. בשנות העשרים השלושים ינקה האנטישמיות הצרפתית מאותה

התעמולה הנאצית-אנטישמית

אנטישמיות פוליטית שצמחה שם בתקופת משבר דרייפוס ואשר מעצבה הקלאסי היה אדוארד דרומון. לאחר תקופה של שקיעה ודימדומים, לאחר מלחמת העולם הראשונה, ניעורה מסורת זו ביתר שאת. ייתכן והיה זה בעשיון של האכזבות שהביאה עמה התקופה הפוסט-מלחמתית. הזעזועים הכלכליים שפגעו במיוחד בבורגנות בודאי שהשפיעו. המסורת האנטישמית היתה קשורה קשר אמיץ עם המסורת האנטי-פארלמנטאית, האנטי-דמוקראטית, לעתים האנטי-רפובליקאנית אך תדיר האוטוריטארית. עם עלייתו של הפאשיזם באירופה ובצרפת, נהרו בארצה טבעי נושאי הדגל הללו לאירגונים, לליגות ולמפלגות הפאשיסטיות והפרוטופאשיסטיות. מאחר שצצו מנהיגים רבים אשר כל אחד מהם העדיף לשמש ראש לשועלים מאשר זנב לאריות, גדל מספר הסיעות הללו. דבר נוסף איפיון את הפאשיזם והאנטישמיות הצרפתית, יחסית, רבים היו האינטלקטואלים שנמשכו להנועה. רבים היו העיתונאים והסופרים שנתנו ידם להנועה זו או אחרת ורובם היו כשרונים ביותר.

האירגונים האנטישמיים הוציא לאור חוברות וספרים לעשרות ולמאות. רוב החומר שהתפרסם היה זהה בתוכנו. כולם תיארו את היהדות כקושרת קשר אדיר נגד העולם, בעיקר נגד עמי אירופה. מטרת היהודים להרוס את העמים ולכבוש שליטה על העולם. כל האמצעים בידיהם כשרים לכך: מלחמות, מהפכות, משברים כלכליים. כל כוחות השחור אינם אלא גייסות הערוכים בידי היהודים. הבלשביזם, סונופול הפינאנסים, הסיסי, ה-וול-סטרית, הבורסות, סחר הנשק, האנארכיסטים, כולם משרתים את הכוח היהודי. מעשי ריגול ורציחות פוליטיות נעשו בידי היהודים. משטר הרפובליקה הדמוקראטית זוהה עם שלטון היהודים. הם השולטים בממשלה, בפרלמנט, בבנקים, באיגודים המקצועיים, בכל המפלגות הפרלמנטריות. לפעמים נשמעה הסענה כי מטרתם היא לשעבד את צרפת אך בדרך-כלל נאמר כי הם כבר שיעבדו אותה. היהודי הינו:

„מנשל, מביא לרקבון, הרסני, מפין עקרות נבזיים ומעוותים, גורם לדמוקראטיזציה, להתפוררות ולמוות...“⁹¹

כדי להשיג את מטרתם מעוניינים היהודים בהורדת רמת חיי הפרעלים ובניוונם ובהשמדת עליות האומה. הם דוחפים את צרפת לזרעות רוטת הקומוניסטית ורוצים להביאה לסלחמה עם גרמניה ואיטליה שוחרות השלום והצדק.

ספרים וחוברות אלה, רובן שאבו את החומר מאותם מקורות עצמם ובמיוחד מכתבי דריסון ומהפרוטוקולים של זקני ציון. מקורות אלה עובדו כדי להתאימם לתקופה ולנסיבות החדשות. במקרים רבים, ושוב, כמיטב מסורת האנטישמיות הפוליטית, עובד החומר בצורה „מדעית“ בליוויית עשרות ציטטות, החל ממארכס, וולטיר, או היטלר, וגמור, למשל ב... מרסין בובר.

רק ליגות פעטות מתוך אלה לא היו קשורות בנאצים. אחת מהן היתה „צלב האש“ של דה-לה-רוק. החל משנת 1936 המפלגה הסוציאליסטית הצרפתית ("Parti Social Francais"). בשורותיו של לה-רוק נימנו יהודים והוא לא עסק בהפצת חומר אנטישמי. הנאצים שמו לבם לכך ולא ראו את תוצעתו של דה-לה-רוק בתוך מסגרת התנועה האנטי-יהודית בצרפת.⁹² הליגה הוותיקה ביותר, הליגה של אקסיון פרנסו, מנהיגיה מוראס וליאון דודה היו אכולים אנטישמיות קיצונית. עתונם תקף את היהודים ללא הרף. בהוצאת ליגה זו הופיעו ספרים אנטישמיים. אחד מהם נכתב ע"י ז'אן רטו (Jean Rateaux). המתאר את היהודים כגורמים לאובדנה של צרפת וכניתמכים ע"י משטר הרפובליקה. הוא מסיק מסקנות כי יש להפיל את הרפובליקה ולהקים את המונארכיה.⁹³ ליאון דודה

כתב דברים דומים בספרו, התיאורים הפיזיים היו אופייניים לסוג זה של ספרות: "הופיעו שלוש מפלצות הראשונה בעלת כרס, בעלת שפה תפוחה, עיניים

כולטות שסוחות דם, מתנדנדת על רגליים קצרות ועבות, השנייה, אף היא לא

פחות מפלצתית".⁹¹

האקסיון פרנזו לא נמצא בקשר עם הנאצים, האידיאולוגיה הרואליסטית של שארל מוראס לא עלתה יפה עם הנאציזם, כאמור לעיל, עשה מוראס בעתו הכל כדי להמציא קשר בין היהודים לנאצים וכאילו שניהם פועלים יד אחת כדי להרוס את צרפת. מבית מדרשו של האקסיון פרנזו יצאו רבים מהפאשיסטים והפרונאציזם כמו: רובר ברטילק, דרייה להירושל, אלפונס דהישאטובריאן, לוסיאן רבטה. ביניהם היתה לשון משותפת שהתבטאה בהתקפות גסות ובלתי פוסקות על בלום, שטמשלתו כונתה ע"י מוראס בשם "ממשלת-התלטר".

המפלגה הפאשיסטית, הגדולה ביותר בשנות השלושים, המפלגה העממית הצרפתית ("Parti Populaire Français") של הקומוניסט לשעבר, ז'אק דוריו, לא היתה בימדה אנטישמית. נכון לומר כי ז'אק דוריו לא היה מטבעו אנטישמי. הוא הפקיד בידו היהודי אלכסנדר אברמסקי (Abremsky) תפקיד חשוב במפלגה, עורך עיתון "L'Emancipation Nationale" היה ברטרן דהידובנל אשר אמו היתה יהודיה.⁹² גם הנאצים לא ראו בתנועה זו אנטישמית די הצורך ואמרו עליה דברים דומים לאשר אמרו על תנועתו של דה'לה-רוק.⁹³ דוריו לא ניהל מסע אנטישמי, הוא הודיע, בנאום שנשא באלג'יריה, כי תנועתו אינה אנטישמית והוא אינו בא, לא להגן ולא להתקף את היהודים, אך באותה נשימה דרש לבטל את חוק כרמיה ולמנוע היתה של צרפת. "פה הוכל של אירופה", לשם כך יש לחוקק חוקים מתאימים ואת לשם הגנה על הפעולה הצרפתית ולבדוק את ההתאזרחיות שהוענקו מאז המלחמה. ברור היה כי מהסוין הוא ליהודים. דוריו אף הוסיף כי יילחם ביהודים הרואים עצמם קודם כל יהודים ואח"כ כצרפתים, והסביר כי בכך הוא מתכוון בין השאר לליאון בלום ולליגה האנטי-אנטישמית ("Lica").⁹⁴ בהודעות אחרת פורטו החוקים המוצעים לטיהור צרפת מפני זרים.⁹⁵ הסופר האנטישמי דרייה להירושל (Drieu La Rochelle) הצטרף לשורות המפלגה והיה דובר האנטישמי אם כי נהג לשאת נאוטי בע"פ, אך מאמר אנטישמי גזעני שלו התפרסם גם בעתונה של המפלגה.⁹⁶ האנטישמיות של דוריו ומפלגתו היתה רדודה אך קיימת. נראה שעד הכיבוש לא היה לו כל עניין עם הנאצים, המצב עתיד להשתנות לחלוטין בשנת 1940.

אחד מחוקרי הפאשיזם הצרפתי טען כי הפאשיסטים הללו חשבו כי האנטישמיות הנאצית הינה קיצונית מדי ולכן לא כדאי להצתיקה לצרפת.⁹⁷ אין דבר פחות נכון מקביעת ערובה זו. ג'ורג' אוליבייה, אחד מאלה שלא היה קשור בנאצים ואשר כתב בסגנון המסורתי, כותב בין השאר:

"מסופקני אם המהפיכה הנאצית הינה תיקון של ממש אך היא בודאי תיגרם

לפירצה חדשה בבניין היהודי — בונה חופשי".⁹⁸

אנטישמיות פוליטית, "ישנה" הביאה עד מהרה להסכמת עם היטלר וקיבלת השראתה של הגזענות הנאצית.

פורה ביותר היה אנטישמי אחר, אנרי קוסמן. הוא לא השתייך לתנועה הפאשיסטית. עוד בשנות ה-20 קיים בפאריס בית-הוצאה בשם "L'Office de Propagande Nationale" בו פורסם שורה של ספרים וחבורות אנטישמיים שנכתבו עליהם רע"י אחרים.⁹⁹ באחד

מפירסומים אלה ניכרה היטב השפעתו של שטרייכר. אחד מפרקי היה מוקדש לעלילת הדם, אחר עסק בפשעים נגד הנדע. "אין אנו יכולים לראות בשיחיון נפש אשה צרפתית בורעותיו של יהודי. היא בודאי איבדה במקרה זה את האינסטינקטים העתיקים של הצרפתיות". היהודים פיתו את הצרפתיות למען הקטין את האומה הצרפתית ולכן גם נהגו הרופאים היהודיים לעסוק בהפלות.¹⁰³ חוברת אחרת, בתוצאות של קוסטק, הצדיקה את מדיניות הנאצים כלפי היהודים, זכותה של גרמניה כמדינה ריבונית לנקוט באמצעים לשם הגנתה בפני היהודים, מפנים ומחץ.

היום אין לנו דבר טוב יותר לעשותו מאשר להעביר את העט לידי ראשי

גרמניה, אשר מנהלים את המלחמה נגד הפלישה והמצור היהודיים.

צרפת סוכנה ללכת בעקבותיהם של הנאצים. חוקי נירנברג אינם אלא ביסר לרצון האומה הגרמנית להיות אדוק לגורלה.¹⁰⁴ אין פלא בכך שהנאצים מזכירים את קוסטק בחיבה ומשבחים את מסירותו לעניין.¹⁰⁵ הוא התחיל לפעול ב־1927 וחציא מחדש את ה־"La libre Parole", עתונו של דריסון, וסיים בסוף שנות השלושים כתוצמלן נאצי.

לא פחות מקוסטק מצא חן בעיני הנאצים לואי פרדיננד סלין (L. F. Céline), הסופר המהולל. סלין היה ללא ספק גדול סופרי התקופה וגדול האנטישמים. בספרו "Bagatelles pour un massacre" הוא שופך על פני מאות עמודים, גידופים וחרפות על היהודים. בסגנון טבירק ובלשון הציורית ביותר, בין שאר הוכחותיו היתה אחת שציינה כי על כל 1300 חיילים צרפתיים שנפלו במלחמה נפל יהודי אחד, לפיכך יש להעניק ליהודים 1/1300 זכויות מהן הינם נהנים בצרפת. ללשונו של סלין היה מיקצב מיוחד:

«היהודים נוהגים» לחמוס, לגנוב, לסלק, לזנוח וללכלך כל דבר שהם פוגשים

בדרכם, לקלקל את המוסיקה, את הקצב, כל דבר בעל ערך, זהו מתנתו של היהודי

וזה טעם קיומו מאז.¹⁰⁶

הוא הסיף להשמדה סוטאלית של היהודים, מאחר שסלין היה אנארכיסט מטבעו ומתוך השקפת עולמו, לא הצטרף לכל תנועה פאשיסטית, אך הנאצים זכרוהו לטובה ועתון ה־ס.ס. ציטט קטעים ארוכים מתוך יצירתו.¹⁰⁷ גם עורכי השבועון "Je suis partout" התלהבו מיצירתו, עורכי הראשיים של שבועון זה היו מאז 1937 — רובר ברסילק (R. Bresilach) ולוסיין רבטה (L. Rebatet). שניהם באו מהאקסיון פרנסז, לא הופיע גליון של "Je suis partout" בלא חרפות וגידופים על ראשי היהודים, הם תוארו כחידדקים האוכלים בנף האומה הצרפתית ושלטים במדינה, הפליטים היהודיים פועלים בצרפת למען המתפיכה הבולשביקית. אכן, צורקים הנאצים בהורסם את ירשבי הניסו, חוקי הגזע הינם המצאה מוצלחת ביותר, מסע הפרעות ביהודי אוסטריה לאחר האנשלוס זכה לתיאור נרחב ואחר, הובעה התקווה כי האנטישמיות בצרפת תמשיך לצמוח.¹⁰⁸ ת־ביר סטיססמן האנגלי הכתיר את "זה סוי פרטר" בתואר ה־שטירמר הצרפתי.¹⁰⁹ קומיסר המשטרה Louit כתב בדריח שלו כי בדיקת ת־ביר סוי פארטר בינואר 1938 מראה על פרליוזם וסינכרוניזאציה בין החיות של השבועון ובין אלה של התעמולה הגרמנית. התמורות הקדימו תמיד את שינויי המדיניות הגרמנית באירופה, כגון האנשלוס, הסדרטים וסינכן, תמיד הוכשרה על־ידם הקרקע או הוצדק המעשה. כך גם בגושא האנטישמיות. השבועון תאם בכל את התעמולה הנאצי.¹¹⁰ בכך לא היתה כל מקריות. ב־1937 ביקר ברסילק בקתגרס נירנברג וחזר משם כשהוא מלא התפעמות והתלהבות מהיטלר ותנועתו, כעדותו הרא עצמו.¹¹¹ רבטה, העורך השני, נראה לעתים, מוזמנות עם אוטו אבץ.¹¹²

לא ברור אם ה"זה סוי פרסו" זכה ליהנות מהקופה הנאצית, ודאי שהיתה קיימת זיקה אידיאולוגית.

הנאצים פעלו כמובן לא רק באמצעות הזיקה האידיאולוגית. דריקה דה־פלפואה (Darquier de Pellepoix) היה אחד מאותם אנשי־מים העצמאים לכאורה, והיה עורכו ובעליו של העתון האנטישמי "Le France Enchaînée". הוא היה גם חבר עיריית פאריס ודרש להגביל שם את זכויות היהודים. שמול, נספח העתונות בשגרירות הגרמנית קיים בצרפת סוכנות ידיעות בשם "Prima-Press", סוכנות זו שימשה כסות לפעולות התעמולה הבלתי חוקיות של הנאצים. דריקה דה־פלפואה קיבל כספים מה־פרימס פרס¹¹³, ביולי 1939 הועמד דריקה למשפט באשמת הסתה גזעית, דבר שהיה פשע פלילי לפי חוקי העתונות שיצאו לאור זמן מה קודם לכן. הוא נמצא חייב תנקס בקנס כספי. בימי וישי בא על שכרו. דריקה מונה נציב לענייני היהודים במשטרו של פטן.

מאותה קרן של שמול נהנה גם פול פרדונה¹¹⁴ (Paul Fardonnet) אשר היה פעם עיתונאי עצמאי. פרדונה השתייך לסיעה הפאשיסטית "Le Franciste". אף הוא היה בעליו של עתון פרסי, "Le Grand Occident" בעוד שאת חיבוריו הנרחבים פירסם בשורה של ספרים אנטישמיים. בספר בו הובלטה כוונתם של היהודים לחרור מלחמה בין צרפת וגרמניה על רקע צ'כוסלובאקיה, הופיעו כבדרך אגב כל הנושאים המוכרים. החידוש היה בפרק בו הוכח באותות ובמופתים כי היהודים הינם גזע מיוחד, כמובן שגזע נחות.¹¹⁵ פרדונה התמסר יותר מדי לקשריו עם הנאצים. עם פרוץ המלחמה ברח לגרמניה ונודע בשם "הבוגד משטנגארט", מאחר שנהג לשדר אל הצרפתים מתחנת הרדיו של אותה עיר. מנהיג הפרנסיסטים היה מרסל בוקר (M. Bucard). בראשית שנת 1934 עוד הכריז בוקר בעתונו כי התנועה אינה אנטישמית, הוא פירסם מאניפסט יהודי צרפת בו הסביר כי כל הצרפתים, הקאטולים, הפרוטסטנטים והיהודים, שווים הם בעיניו, מה גם שהיהודים לחמו שכם אחד עם יתר הצרפתים ושפכו כמותם את דמם.¹¹⁶ זמן מה לאחר מכן הצטרף לפרנסיסטים גם אנדרה גרגואר (A. Grégoire), יליד אלזאס שלחם בצבא הגרמני בעת מלחמת העולם הראשונה. גרגואר היה עורך־דין בשגרירות הגרמנית בפאריס וחפץ להיות הכוח האמיתי מאחורי הפראנסיסטים. גרגואר נסע אל גבלס לעתים קרובות, מסנו קיבל את ההוראות המהאימות.¹¹⁷ מעתה הופיע בוקר כאנטישמי מובהק. החל משנת 1936 פירסם עתונו דברי השמצה נגד היהודים. כעבור שנתיים הופיע ספרו של בוקר וכלל את המסען הירדע. הוא האשים את האיריגונים הפאשיסטים המתחרים על שאינם אנטישמים. גזירות הנאצים קיבלו צידוק נלהב ובתוכנית בת 11 סעיפים דרש בוקר להחיל את חוקי נירנברג וחוקים נאציים אחרים על יהודי צרפת.¹¹⁸ הפרנסיסטים עמדו בקשר עם הוולטדינסם. במכתב שנשלח לקראת הקונגרס האנטישמי, בספטמבר 1938, שיבחו הפראנסיסטים את פעילותם האנטישמית. תנועותיהם של דה־לה־רוק ודוריו גודפו על כי היגן מיתדות. האקסיון פרנסז אמנם הוצג כאנטישמי אך עוד יותר כאנטי־גרמני ולכן — משרחם של היהודים. התנועה היחידה לרעתם, העונה על הדרישות, הינה הפראנסיסטים שהיא התנועה הנאציונל־סוציאליסטית היחידה בצרפת. חברה הם היחידים החושמים את הדרך בפני היהודים.¹¹⁹ מקורב לפראנסיסטים היה גם ז'אן בואסל (Jean Boissel) אשר העדיף להציג עצמו בראש אירגון בלתי קיים בשם "Front France". אף הוא היה בעליו של עתון אנטישמי בשם "Le reveil du Peuple". בחוברת שפירסם כתב: "נחיה גזענים ואריים. גזענים ב־100 אחוז, אריים ב־100 אחוז. יש להגן על הדם ועל הגזע, אסור להתחתן

התעמולה הנאצית-אנטישמית

ביהודים ואסור לבוא עמהם במגע מיני. צרפתי או צרפתייה שעשו כן, יש ליטול מהם נתינותם".¹²¹ בראסל נמצא במגע הדוק עם הוולטדינסט ואף סיפק לו ידיעות. הוא עודד את האירגון הנאצי לפעול במרץ בצרפת ודרש שהמלחמה ביהודים לא תשאר במסגרת ספרותית בלבד.¹²²

מה פעלה במשך כל אותו זמן ממשלת צרפת? אמנם פיזרה ממשלת בלום את הליגות השונות אך התקנות היו כאלה שהם יכלו להמשיך ולהתקיים ולפעול. פרט לכך לא נעשה דבר עד שנת 1939. צרפת היתה מדינה דמוקרטית בה שלט חושש הדיבור והכתב. אף הרפובליקה של וויימר היתה מדינה דמוקרטית בה שרר חושש הדיבור. משקדרו השמים געורה ממשלת דלדיאה לפעולה. באפריל 1939 פורסמו תקנות נגד תעמולה צוינת ומסתה אנטישמית. כל העובר עליהן צפוי לקנס של 500—10,000 פראנק ולמאסר של חודש ימים ועד לשנה. בחודש יוני יצא דלדיאה בהכרזה כי יעשה טיהור של התעמולה הזרה בצרפת. הוא אמר כי מספר אנשים נאסרו והודו כי קיבלו כספים ממעצמה זרה. דלדיאה דרש שיתוף פעולה מלא מצד כל הצרפתים והזהיר בפני הישנות המעשים האסורים. כסובן שהיה זה מעט מדי, ובעיקר — מאוחר מדי.

הנאצים פעלו במרץ רב בקרב הפאשיסטים. רובם עשו מלאכתו של היטלר בצרפת. אחדים מהם היו ממשיכי המסורת האנטישמית הפוליטית ובתחילה לא היה כל מגע בינם לבין הנאצים. היו כאלה אשר פתחו בקאריירה פאשיסטית ללא אנטישמיות אולם עד מהרה הגיעו לפעולה אנטישמית חריפה וקיצונית. שוב היו כאלה שקפצו ישר על עגלת התעמולה הנאצית-אנטישמית, ללא עבר אנטישמי. "קלאסר" ואף ללא עבר פאשיסטי. סוג אחרון זה היה כמובן במיעוט. כל אלה שנזכרו לעיל, פרט לז'אק דרדיו, היו אנטישמים גרסיא המסורת הצרפתית הוותיקה או בעלי אנטישמיות לסנטית. לאלה כמובן היה קל להצטרף לזרם הנאצי או הפררנאצי. הם הוסיפו על התיזות הישנות את הגונונות. בדרך כלל בניסוח תבנית של שטירמר, ואת הצידוק למעשי הנאצים ביהודי גרמניה, כולל הדרישה להנהיג אותם בצרפת עצמה. היו שהרגישו בהתמכרותם למעצמה זרה ויחד עם זאת ניסו לשמור על גאוה מקצועית כנושאי האנטישמיות הצרפתית ה"אופנטיבית":

"אנחנו נדרשנו לאנטישמיות עוד בטרם נולד היטלר. אין היטלר מורנו. לכל

היותר — תלמידנו... תלמיד שעבר על רבותיו, כמובן".¹²³

אחדים שירתו את התעמולה הנאצית מתוך אמונה אידיאולוגית. אחדים מתוך תאוות בצע. היו שעשו זאת משני הסעמים כאחד. מכל מקום, ברורה היא התשובה לשאלה האם הגיעו הללו לפאשיזם-נאציזם מתוך אנטישמיות או שהגיעו לאנטישמיות דרך הפאשיזם? הדרך היתה דריסטרית. אנשים כמוסלי, דוריו ובוקר הגיעו לאנטישמיות דרך הפאשיזם, אך רובם הגדול עשו את הדרך ההפוכה.

במבט ראשון נראה היה כי הנאצים לא הרוויחו מכל הפעילות הזאת. הפאשיסטים נשארו בגדר מיעוט קטן, אף כי חוסס, ללא השפעה על דעת הקהל, אך בטווח ארוך עשו מלאכה נאה. האנטישמים הצרפתיים חתרו תחת יסודותיה של החברה הצרפתית. בעטיים איבדה צרפת את עמוד השדרה המוסרי שלה ונכנסה למערכה מובסת טרם החל הקרב עצמו. כל אלה שהוזכרו כאן, ללא יוצא מן הכלל, שיחפו פעולה עם הנאצים בעת הכיבוש. כולם עזרו לכבוש בצורה זו או אחרת במלאכת היסולם של היהודים. אחדים שילמו בחייהם על הפשעים שביצעו, בעט או ברובה. אחדים נמלטו בפני העונש, אחדים ריצו עונשים קלים והם חיים כיום ונתנים מכך בעולם הממהר לשכוח.

הערות

1. H. Rauschning, *Hitler Speaks*, London 1939, p. 233.
2. DGFP, Ser. D. IV, 271.
3. Bramsted, Goebbels and National Socialist Propaganda, pp. 387 — 391.
4. J. Parkes, *Antisemitism*, London 1963, p. 104.
5. 16.2.1938. חזר על דומה לכל הנציגות הדילומטיות. דוקומנטים של ממשט נירנברג NG. 4794.
6. חזר על NG. 3135.
7. במקרה זה חושב הספר כיומנו של האגן Hagen מחלקת II 112 של הנסאס. תוכיו בתחילתו של האגן מ-15.2.1939 בו מבויר כי הדבר נחזק לרגל ועידת השולחן העגול העומדת להיערך בין הערבים היהודים האנגלים בעניין ארץ-ישראל. Bundesarchiv, R 58/995.
8. Z.A.B. Zeman, *Nazi Propaganda*, London 1964, pp. 68 — 69.
9. Morning Post, 31.8.1937.
10. Bundesarchiv R 58/985. 17.9.1938. האגן. Aklennetitz.
11. Zeman, op. cit. p. 73. המוצגטר גארדיאן מציין כי איגוד פיסה של לאחורנה חמישה מיליון חבורת תפסולה לחזק לארץ. M.G. 16.10.1936.
12. תוכיו של פלישאואר מ-1933 (ללא תאריך מדויק). Bundesarchiv R 85/988.
13. מכתב של משרת ארפורט למפקדת המשרתה בברלין. 6.5.1935. Bundesarchiv R 85/988.
14. חזר על האגן. 17.12.1937. האגן היה מראשי מחלקת II 11 ב-11. Bundesarchiv R 85/988.
15. Zeman op. cit. pp. 72 — 73.
16. New Statesman, 23.7.1938.
17. The People, 22.5.1938.
18. Manchester Guardian, 4.1.1936.
19. Today's Cinema, 8.3.1935.
20. מאמר בלתי חתום. The Nazi International, Quarterly Review, Oct. 1938.
21. J. H. Simpson, op. cit.
22. North Mail and Newcastle Chronicle, 11.10.1934.
23. Daily Herald, 1.3.1937.
24. Hampstead Advertiser, 23.1.1936. על חוסר המחשבה לפעמים של פעילי התפסולה הגרמנית תמיד העובדה כי הפיסה-בונד שלה ערב פרץ המלחמה חזר בדואר בו ניסת להסביר עדיין את רצון השלום של הגרמנים. בין השאר נשלחה התפסולה הנאצית לאחר ברנט לוי. בארכיון ספרית וינר.
25. G. Sched, *Germany in the Third Reich*, Frankfurt a.m. 1937.
26. National Socialism seen through English eyes. Leipzig, 1935. החבורת יצאה בהוצאת הסוכנות של Teubner.
27. G. Ward Price, *I know these Dictators*, London 1937.
28. Zeman, op. cit. pp. 148 — 149.
29. Pariser Tageblatt, 22.5.1934.
30. Birmingham Post, 19.6.1934.
31. N.G. 3443. מכתב דוחק לנבלס 28.7.1938. דוקומנטים של ממשט נירנברג.
32. Otto Warburg, *Deutsche Propaganda in England*, Okt. 1936. מאמר שלא פורסם. ארכיון ספרית וינר.
33. עלון הזמנה. ארכיון ספרית וינר.
34. עלון הזמנה. ארכיון ספרית וינר.
35. News Chronicle, 15.7.1936. תופיעה בנייד-כרטיס.
36. Daily Herald, 22.11.1938.
37. News Chronicle, 13.4.1939.
38. חזר על רוסל 14.9.1938. ארכיון ספרית וינר.
39. Gehman *Propaganda in Britain*, July 1939. The Economic League. 1939. Series No. 10.
40. ראה שאלות ודיונים בבית התחתון, 22.12.1938, 15.2.1939, 16.2.1939, 18.4.1939. ורסו לנקוט אמצעים בסיחוד הצירים מנדר הליברלי. פליצר מהליבור ותורן מהסטרנים.
41. Yorkshire Post, 2.5.1939.
42. M. George op. cit. pp. 130 — 132. מכתב אשר ב-1938 יצא לתגנת תרדיפות בויכוח.
43. Otto Warburg, op. cit. זה אותו מכתב אשר ב-1938 יצא לתגנת תרדיפות בויכוח. שלאחר הרצאתו של וילר-בנט בציטתם האגן. רשימת טלאה של חברי A.G.F. חברים בבית התחתון ובית הלורדים ראה Haxey, op. cit. pp. 207 ff. אלה שהיו גם חברי הלינק. Ibid p. 203.

התעמולה הנאצית-אנטישמית

- .44 דבר של חיועץ סלזאם (Selzam), DGFP, Ser. D.I, 89, 22.12.1937.
- .45 Anglo German Fellowship Monthly Notes, Jan. 1937.
- .46 M. George op. cit. p. 125.
- .47 Daily Herald, 13.2.1939.
- .48 Margaret George, Yorkshire Post, 25.4.1939. פועה כשהיא מכניסה את שפן של ארגולד וילסון לרשימת חברי האגודה האנגלוגרמנית, op. cit. p. 130. פועה אסגם אן הוא לא היה חבר, יתכן ועל רקע יחסים אישיים.
- .49 Yorkshire Post, 25.4.1939, Times, 20.4.1939.
- .50 German Propaganda in Great Britain. Economic League, 1939 Ser. No. 10 pp. 3-4.
- .51 A.P. Laurie, Great Britain's policy after Munich, pp. 37-38.
- .52 A.P. Laurie, The Case for Germany, Berlin 1939, pp. 29-34. המבוא נכתב ע"י בארי דומביל.
- .53 Daily Telegraph, 8.8.1939.
- .54 Daily Telegraph, 4.8.1939.
- .55 ה"אקונומיסט" ליג" שלה אדם מיוחד להשתתף באסיפת כדי לדווח עליה, היה זה "אדם בעל נסיון פוליטי של שלושים שנה". Economic League op. cit. pp. 4-7.
- .56 W. F. Mandle, Anti-Semitism and the British Union of Fascists, London 1968 pp. 5, 40.
- .57 Daily Herald, 26.9.1934 Cross על הפצת עליית העם ראה Mullally, Fascism inside England, London 1946, pp. 59-62.
- .58 Mandle, op. cit. pp. 4-5.
- .59 על הסיבות שהניעו את מוסלי לעשות זאת התעלכתי בעבודתי במקום אחר.
- .60 ראה עבודתי השלמה.
- .61 הם לא הצליחו להעביר אף נציג אחד.
- .62 Glasgow Herald, 30.7.1937.
- .63 F. E. Jones, The Defence of Democracy, New-York 1938, p. 227. וכן במכתבו של נתן לאסקי, ארכיון ספרית וינר.
- .64 Mandle, op. cit. pp. 37, 48.
- .65 Welt-Dienst, 1.9.1938.
- .66 Wilfred von Oven, Mit Goebbels bis zum Ende, vol. I-II, Buenos Aires, 1949-1950, vol. I, p. 182.
- .67 Manchester Guardian, 16.12.1938.
- .68 Yorkshire Post, 18.7.1939.
- .69 Von Oven, op. cit. p. 183. סחוט הבנה הראו הנאצים בתקופתם כי דומה להם כי בקרוב ראש ממשלה.
- .70 L'Allemagne et le Bolchevisme, Editions C.E.A. Paris 1938.
- .71 F. K. Wiehe, L'Allemagne et la question Juive, Berlin 1939.
- .72 Le Temps, 10.5.1937.
- .73 Pierre Lazareff, Deadline, p. 108.
- .74 מסורגדוס של שאכט D.G.F.P. Ser. D.I, 72. אחרי הפלחמה נשאר זיבורג מומחה לצרפת. הוא היה לזיסטוריון מכובד אשר מסרו על זיסטוריות צרפתיות הוסיפו בהפוצה רבה, במיוחד זכה ספרו על גפוליאן למהדורות רבות.
- .75 Le Temps, 14.7.1939.
- .76 Le Procès de Collaboration, Fernand de Brinon, p. 12.
- .77 P. Lazareff op. cit. pp. 101-103. בעבודתי המלאה.
- .78 La Procès de Collaboration, p. 13.
- .79 Bundesarchiv, R 4311/594 של שר.
- .80 Bundesarchiv, R 58/988.
- .81 Bundesarchiv, R 58/995.
- .82 רשימת של ולטרדנסט ב"23.12.1936 Bundesarchiv, R 58/988.
- .83 Bundesarchiv, R 58/988. אם אכן קיים היה עלון כזה, שצוטט במלואו בידיעתו של דרז, קיימות שתי אפשרויות: או שהוא תורגם ותופץ בידי סוכנים פרובוקטורים או שהדבר נצביע על סגמנת אנטישמיות במפלגה הקומוניסטית הצרפתית, דרו מסר כי העלון הופץ בבתי-חרושת רבים, ולא יתכן שמאחוריו עמד רק אדם אחד או שניים, סגמנת בלתי אחרות ליהודים נרסמו גם כלי תרמניה בציטטות שהובאו לעיל בקשר לרדיפות.
- .84 Bundesarchiv, R 58/988.
- .85 Bundesarchiv, R 58/954. תוכיר של איזמנגר.
- .86 Alsatian Unrest, Contemporary Review, Feb. 1939.
- .87 Daily Herald, 2.2.1935.

- .Contemporary Review, Feb. 1939 .88
 .Manchester Guardian, 24.11.1938 .89
 .Quarterly Review, Oct. 1938 .90
 Jean Boissel, La Crise Oeuvre Juive, Paris 1938, p. 19 .91
 Heinz Ballensiefen, Juden in Frankreich, Berlin 1939, p. 75 .92
 Jean Rateux, Les Franco Metèques, Paris 1936, p. 27 .93
 Leon Daudet, Le pays des Parlementeurs, Paris s. d. p. 97 .94
 Dieter Wolf, Die Doriot Bewegung, Stuttgart 1967 p. 225 .95
 Ballensiefen op. cit. p. 75 .96
 L' Emancipation Nationale, 18.11.1938 .97
 L' Emancipation Nationale, 23.12.1938 .98
 J. Plumyene, R. Lasierra, Les Fascismes Français 1923-63, Paris 1963, pp. 129 — 130 .99
 Paul Sérant, Le Romantisme Fasciste, Paris 1959, p. 79 .100
 G. Ollivier, L' Accession des Juifs au Pouvoir, Paris s. d. .101
 היתה. ליגה: Ligue Franc-Catholic. רבים פסידוסיים היו נגד יהודים. בן מורסם
 במהדורה חדשה הפרוטוקולים של זקני ציון.
 Henri Coston, La Conspiration Juive, Paris 1937 .102
 Leon de Poncins, Le Mystérieuse International Juive, Paris 1936 .103
 G. Virebeau, Le Juifs et leur Crimes, Paris 1938, p. 32 — 34 .104
 H. R. Petit, J. Santo, Guerre aus Juifs, Hitler, Rosenberg, Goebbels, .105
 Streicher, Paris 1938, p. 12 .106
 קוסטון בפאריס. שוב בעל בית הוצאה לשמירתו העיקרית בעת השלושקורסיה ו.מאמרים
 המשפחות.
 Ballensiefen op. cit. p. 73 .107
 L. F. Celine — Bagatelles pour un massacre, Paris, 1937 .108
 Das Schwarze Korps, 4.5.1939 .109
 Je suis Partout, 15.4.1938 .110
 הווי נגד סינן.
 New Statesman, 7.5.1938 .111
 Tchernoff, ip. cit. p. 105 .112
 שטרנוף היה שרררררר בבית המשפט הפריסאי.
 Sérant op. cit. pp. 131—133 .113
 Notre avant guerre ב' Lazarreff op. cit. p. 183 .114
 J. Delarue, Histoire de la Gastapo, Paris 1962, p. 268 .115
 דלרו היה קצין בכיר ב' .116
 משטרה פאריס. היתה לו גישה לחוקים מסויים.
 Lazarreff, op. cit. p. 197 .117
 idem וכן .118
 Paul Ferdonnet, La Guerre Juive, Paris 1938 .119
 Le Franciste, Feb. 1934, Mars, 1934 .120
 Lazarreff op. cit. p. 197 .121
 Marcel Bucard, L' Emprise Juive, Paris 1938 .122
 Welt-Dienst, 1.9.1938 .123
 Jean Boissel, La Crise oeuvre Juif, Paris 1938 .124
 Bundesarchiv, R 58/988 .125
 ידועות מצרפת שצובר על פי מכתבים שהגיעו משם.
 רבריו של אורבן גויה (Urbain Gohier) משותפי של בואסל. מצוטט ב' .126
 Jean Draut, Histoire de L' Antisemitisme, Paris 1941, p. 188 .127
 דאן דרו היה בקבוצתו של דאן בואסל.

The Union emphasized the differences between German Jews and other Jews; pointed out the Jewish contribution to German nationalism through the dissemination of the Yiddish language, etc., propagated whole-hearted assimilation, viewed not as "a loss of identity", but as "cultural integration".

6. **Dr. Chaim Shamir** (Tel-Aviv University) presents a chapter of his paper: "Methodes and Activities of Antisemitic Societies and Institutions in the West".

It appears that the majority of these institutions in France and England maintained a regular contact with the diplomatic staff of the Nazi propaganda machine in their respective countries, thus becoming part of the Nazi apparatus.

Dr. Shamir introduces us to a gallery of personalities and organisations, describes their activities and connections in detail, and — assisted by clippings from documents — provides evidence of their actions and methods of indoctrination.

The above is part of a Ph.D. thesis about the "Jews in the Third Reich and Public opinion in Western Europe, 1933—1939".

7. **Shlomo Yitzchaky** continues his study of Jewish contributions to revolutions in Hungary. The appendix includes notes and conclusions concerning Fascist-Hungarian exiles in various countries.

8. **Dr. Marek Dvorzecky** presents additional parts of his paper dealing with the extermination of the Baltic Jews. The current issue includes a chapter about the Talin Camp.

9. **Books** — **Mr. Samuel Krakovsky** (formerly at the Jewish Historical Institute in Warsaw, now in "Yad Vashem" Institute in Israel) gives a detailed review of a book by **Iranek Osmecki** concerning Jewish-Polish relations during the war.

The author, a specialist in Polish military history, attempts to falsify facts in order to prove that the Poles had made efforts to rescue Jews and assist them in their struggle against Nazi occupation.

Mr. K. not only contradicts **Osmacky's** various allegations, but proves their opposite by means of a wealth of documents and relevant publications.

10. **Shlomo Markus**, librarian at Givat Chaviva, presents a bibliography of Hebrew publications, original and translated, dealing with the subjects of Fascism and Nazism. Notes are attached to the bibliographical items.